RAADSVOORSTEL

ONDERWERP
Zienswijzemogelijkheid jaarrekening 2025 en concept-programmabegroting 2027 SamenTwente

BESLISPUNTEN
1 De jaarrekening 2025 van SamenTwente voor kennisgeving aan te nemen.

2 Een zienswijze in te dienen op de concept-programmabegroting 2027 van SamenTwente over de volgende onderwerpen: prioritaire agenda jeugdzorg, middelen Veilig Thuis Twente, andere financieringsvorm van de inzet van jeugdartsen en het structureel maken van GGD-programma's.

INLEIDING
Op 1 april 2026 zijn de jaarrekening 2025 en de concept-programmabegroting 2027 van SamenTwente gedeeld met de gemeenteraad. Zoals te doen gebruikelijk worden alle Twentse gemeenteraden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen op deze stukken in te dienen.

Het advies is om geen zienswijze in te dienen op de jaarrekening 2025. Hoewel de bestemmingsreserve voor het strategisch programma van SamenTwente aan de forse kant is, worden er waarborgen ingebouwd om deze indien nodig af te bouwen.

Het tweede advies is om wel een zienswijze op de programmabegroting 2027 in te dienen. Deze heeft betrekking op de volgende zaken: het nu al structureel maken van de Gezonde schoolaanpak en Nu Niet Zwanger terwijl de bijbehorende financiering voor zowel gemeenten en de GGD nog niet zeker is, een andere verdeling van de kosten voor de inzet van jeugdartsen op het mbo en tot slot de aanpak van de wachtlijsten door Veilig Thuis Twente, in relatie tot de structureel toegekende extra middelen.

BEOOGD EFFECT
U gaat akkoord met de jaarrekening 2025 van SamenTwente. U gaat een zienswijze indienen op de concept-programmabegroting 2027 van SamenTwente.

ARGUMENTEN
1.1 De jaarrekening 2025 voldoet aan de vereisten van jaarrekeningen, ondanks een hoge bestemmingsreserve voor het strategisch programma

De jaarrekening 2025 beschrijft een positief resultaat, dat deels ook weer wordt geretourneerd naar de veertien Twentse gemeenten, al sinds jaar en dag de voornaamste financiers van SamenTwente. Een van de voorgestelde bestemmingsreserves betreft een voorziening van 1,6 miljoen euro voor de uitrol van het zogeheten strategisch programma, met daarin gekoppeld een nieuwe werkwijze (opgavegericht werken) en een nieuwe manier van leren (Action Learning). Hoewel wij onze vraagtekens hebben of het programma wel concreet genoeg is, er hier en daar sprake is van rolverwarring en rolonduidelijkheid bij SamenTwente (met eerdere feedback hierover is helaas weinig gedaan) en deze reserve aan de hoge kant is, is er een moment ingebouwd waarbij na twee jaar wordt gekeken of deze reserve kan worden bijgesteld. Een andere vraag die kan worden gesteld is of het positieve resultaat van 500.000 euro over de covidcampagne wel in het resultaat het mogen vallen. Dit is feitelijk een vooruitontvangen bedrag dan wel voorziening op de balans. Deze vraag tzt bestuurlijk worden gesteld.
Deze vragen zullen ambtelijk en bestuurlijk worden gesteld in de daartoe ingerichte overlegvormen. Het advies is daarom om de jaarrekening voor kennisgeving aan te nemen.

2.1 De programmabegroting 2027 is te voorbarig in het structureel maken van bepaalde GGD-programma's.

In deze programmabegroting wordt voorgesteld om de GGD-programma's Gezonde schoolaanpak (GSA) en Nu Niet Zwanger (NNZ) structureel te maken. De GGD sorteert hiermee voor op het aanvullend zorg- en welzijnsakkoord (AZWA), waarin beide programma's worden genoemd als onderdeel van de zogeheten basisinfrastructuur. Op dit moment is echter nog niet bekend wat in het kader van het AZWA daadwerkelijk verplicht wordt gesteld.

Daarnaast is eerder meermaals aandacht gevraagd voor de personele inzet, met name bij NNZ. Voor NNZ is herhaaldelijk meegegeven dat de aanpak sterker lokaal geborgd zou moeten worden, zodat de behoefte aan regionale projectleiding kan afnemen. In de voorliggende begroting is deze beweging echter niet zichtbaar: in de personele kosten is geen daling te zien. Daarmee blijft onduidelijk wat de structurele gevolgen zijn van het structureel maken van deze programma’s en op welke manier de organisatie en uitvoering daadwerkelijk veranderen. Hiernaast kan ook overwogen worden op de GSA uit te laten voeren door een meer lokaal gewortelde partij, die dichter bij scholen en wijken staat. Dit zou ook passend zijn in relatie tot de Kadernotitie Sociaal Domein en toegang Twenterand.

Een andere (nog belangrijkere) reden is dat het voor gemeenten nog onbekend is welke middelen er aan het AZWA-akkoord zijn gekoppeld, en ook of deze überhaupt wel structureel zijn. AZWA loopt formeel tot en met 2030, en wat er daarna gebeurd is onduidelijk. Dit maakt dat het structureel maken van deze programma's niet passend wordt is. Wij stellen daarom voor om deze programma’s vooralsnog incidenteel te financieren, totdat er meer duidelijkheid is over zowel de structurele AZWA-financiering als over de concrete verplichtingen die hieruit voortvloeien. Dit biedt ook ruimte om te bezien op welke wijze de programma’s beter lokaal kunnen worden verankerd. Dit voorstel sluit aan bij het eerder uitgebrachte zienswijze, dat schriftelijk is toegezonden aan het Dagelijks Bestuur van SamenTwente ten behoeve van de vergadering van 14 januari 2026.

Voor het structureel maken van de mbo-dienstverlening van jeugdartsen is ambtelijk meermaals een andere financiering voorgesteld. Verder schermt de GGD al maanden zo niet jaren met een (dreigend) tekort aan jeugdartsen. Onzes inziens past het dan niet om de inzet van jeugdartsen in gemeenten te heroverwegen, maar tegelijkertijd extra taken te gaan oppakken op het voortgezet onderwijs.

Om dezelfde redenen roept de gemeenteraad SamenTwente/de GGD op om het structureel maken van diverse GGD-programma's in 2027 te heroverwegen en hier op zijn vroegst in 2028 toe over te gaan, als de verdeling van de AZWA-middelen voor zowel gemeenten en de GGD duidelijk zijn.

Wij opteren voor een andere financiering van de inzet van de jeugdarts op het mbo, die is gebaseerd op het procentuele aantal leerlingen die op het ROC zitten en niet op basis van het inwonertal van de gemeenten. Wij merken hierbij ook op dat de GGD aan de ene kant schermt met een tekort op jeugdartsen in meerdere gemeenten, maar aan de andere kant wel extra taken gaat oppakken in het voortgezet onderwijs.

In de laatste maanden van 2025 zijn wachtlijsten ontstaan bij Veilig Thuis Twente (VTT). In het AB van 4 maart 2026 is besloten VTT structureel extra financiële middelen toe te kennen om de wachtlijsten aan te pakken. Ook voor de gemeente Twenterand staan meldingen op de wachtlijst. De aanpak die VTT heeft opgesteld is naar onze mening onvoldoende. Op korte termijn wordt vooral ingezet op extra inzet in uren van huidige medewerkers en het kaderen van taken. Op middellange termijn investeren ze in het verduidelijken van processen en een gezamenlijke aanpak met gemeenten. Er worden zowel op korte termijn als op middellange termijn geen extra medewerkers aangesteld. We houden een vinger aan de pols bij VTT zodat de wachtlijsten opgelost worden, en of het

volledige beschikbare budget hiervoor gebruikt gaat worden. Mocht dit inderdaad niet het geval zijn, dan moeten deze gelden terugvloeien naar de gemeenten.

2.2 *Uit de Programmabegroting 2027 blijkt dat de uitvoering van de Prioritaire Agenda Jeugdzorg leidt tot een structurele investeringsopgave op de langere termijn, terwijl de gemeente Twenterand zelf voor financiële uitdagingen staat*

Uit de programmabegroting 2027 blijkt dat de Prioritaire Agenda Jeugdzorg uiterlijk eind 2027 volledig geïmplementeerd moet zijn, terwijl de financiële dekking in 2026 en 2027 incidenteel is. Incidentele dekking staat op gespannen voet met de aard van de jeugdzorgopgave in Twente. Deze opgave is niet tijdelijk of projectmatig, maar structureel. Incidentele middelen kunnen de implementatie op gang helpen, maar zijn onvoldoende om de structurele taken van OZJT en SamenTwente (zoals regionale inkoop, sturing, monitoring en kwaliteitsborging) duurzaam uit te voeren. Om de ingezette verbeteringen te borgen is structurele financiering vanaf 2028 noodzakelijk.

De noodzaak tot structurele versterking moet worden bezien tegen de achtergrond van de financiële positie van de gemeente Twenterand. De gemeente staat voor aanzienlijke financiële uitdagingen. Structurele financiering legt langdurig beslag op de begroting en beperkt de bestuurlijke wendbaarheid. Het is voor Twenterand daarom niet vanzelfsprekend om zonder duidelijke onderbouwing en resultaten meerjarige financiële verplichtingen aan te gaan.

Tegen deze achtergrond is het essentieel dat extra investeringen in de Prioritaire Agenda Jeugdzorg leiden tot aantoonbare meerwaarde voor kinderen en gezinnen. De jeugdzorgproblematiek in Twente is groot en complex: er is sprake van lange trajecten, hoge instroom via crisis en relatief veel gebruik van verblijf en jeugdbescherming. Eerdere optimalisaties binnen de bestaande werkwijze hebben de vraag niet doen afnemen, wat benadrukt dat structurele veranderingen nodig zijn.

Versterkte regionale sturing en samenwerking kunnen bijdragen aan een beter functionerend jeugdzorglandschap, met tijdigere en passender ondersteuning, minder crisisinterventies en minder ingrijpende trajecten. Voor Twenterand is het daarbij cruciaal dat deze effecten concreet en meetbaar worden gemaakt, bijvoorbeeld in termen van snellere hulp, meer continuïteit, minder wisselingen van hulpverleners en versterking van de eigen kracht van gezinnen.

Alleen wanneer inzichtelijk wordt dat de extra inzet daadwerkelijk leidt tot betere resultaten voor jeugdigen én tot een doelmatiger inzet van middelen, kan structurele financiering maatschappelijk en financieel worden gerechtvaardigd. Dit vraagt om duidelijke fasering, transparante verantwoording en periodieke evaluatie, zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Gezien het voorgaande wordt geadviseerd om SamenTwente/OZJT actief op te roepen om het effect van de Prioritaire Agenda Jeugdzorg expliciet en inzichtelijk te maken. Daarbij is het van belang dat concreet in beeld wordt gebracht welke aantoonbare meerwaarde de extra inzet oplevert voor kinderen en gezinnen, hoe deze bijdraagt aan kwaliteitsverbetering en kostenbeheersing, en op welke wijze dit zichtbaar en meetbaar wordt verantwoord richting de gemeenten. Dit inzicht is noodzakelijk om de gemeenteraad van Twenterand in staat te stellen toekomstige besluitvorming over eventuele structurele financiering zorgvuldig, onderbouwd en financieel prudent af te wegen.

De tekst voor de zienswijze wordt dan als volgt:

D*e gemeenteraad van Twenterand onderschrijft het belang van zowel regionale samenwerking en een goed functionerend en toekomstbestendig jeugdzorgstelsel in Twente. De maatschappelijke opgave is groot en vraagt om samenwerking, versterkte sturing en structurele verbeteringen, zodat kinderen en gezinnen tijdig passende ondersteuning ontvangen en zwaardere, ingrijpende trajecten zoveel mogelijk worden voorkomen.*

Tegelijkertijd constateert de raad dat de uitvoering van de Prioritaire Agenda Jeugdzorg leidt tot een structurele investeringsopgave, terwijl de financiële dekking in de jaren 2026 en 2027 incidenteel van aard is en de gemeente Twenterand voor aanzienlijke financiële uitdagingen staat. Het aangaan van meerjarige financiële verplichtingen vraagt daarom om een zorgvuldige en onderbouwde afweging, waarbij duidelijk inzicht noodzakelijk is in de toegevoegde waarde van de extra inzet. De raad van Twenterand adviseert de jaren 2026/2027 hiervoor uit te gebruiken.
De raad hecht eraan dat structurele investeringen alleen worden overwogen wanneer aantoonbaar wordt gemaakt dat deze leiden tot concrete en meetbare verbeteringen voor kinderen en gezinnen. Daarbij gaat het onder meer om tijdigere en passender hulp, meer continuïteit van ondersteuning, minder crisisinterventies en minder inzet van verblijf en jeugdbescherming, evenals een doelmatiger inzet van publieke middelen.
De gemeenteraad roept SamenTwente/OZJT daarom op om inzichtelijk te maken in hoeverre de Prioritaire Agenda Jeugdzorg daadwerkelijk bijdraagt aan het beter functioneren van het jeugdzorgstelsel in Twente. Daarbij acht de raad het van belang dat op een navolgbare wijze wordt onderbouwd dat de ingezette koers leidt tot merkbare verbeteringen voor kinderen en gezinnen én tot een doelmatigere inzet van middelen. Dit vraagt om een duidelijke toelichting op de beoogde effecten, de samenhang tussen investeringen en resultaten en de wijze waarop deze effecten in de praktijk zichtbaar worden. Een dergelijke inhoudelijke en financiële onderbouwing is noodzakelijk om de gemeenteraad in staat te stellen zijn kaderstellende en controlerende rol zorgvuldig te vervullen en toekomstige besluitvorming over mogelijke structurele financiering verantwoord af te wegen.

Om dezelfde redenen als bij de Prioritaire Agenda Jeugdzorg roept de gemeenteraad SamenTwente/de GGD op om het structureel maken van diverse GGD-programma's in 2027 te heroverwegen en hier op zijn vroegst in 2028 toe over te gaan, als de verdeling van de AZWA-middelen voor zowel gemeenten en de GGD duidelijk zijn.

De gemeenteraad roept SamenTwente/de GGD op om een andere financiering van de inzet van de jeugdarts op het mbo te kiezen. Niet de gangbare verdeling op basis van inwonertal, maar een verdeelsleutel naar het relatief aantal leerlingen op de betreffende scholen lijkt ons passend. Wij merken hierbij ook op dat de GGD aan de ene kant schermt met een tekort op jeugdartsen in meerdere gemeenten, maar aan de andere kant wel extra taken gaat oppakken in het voortgezet onderwijs.

Tot slot merken we op dat Veilig Thuis Twente (VTT) structureel extra geld heeft toegekend gekregen om de wachtlijsten aan te pakken. De hiervoor gekozen aanpak wordt als onvoldoende gezien, waarbij het reëel is dat het beschikbare budget niet volledig wordt gebruikt. Als dit het geval is, lijkt het ons terecht dat deze gelden terugkomen naar de Twentse gemeenten.

KANTTEKENINGEN

1. Niet alle input vanuit gemeenten is verwerkt in het strategisch programma waardoor verdere concretisering en invulling de aankomende jaren moet gebeuren. Dit zou kunnen

betekenen dat deze reserve te gering wordt geacht en er na twee jaar geen inkrimping, maar een uitbreiding gaat plaatsvinden
2. Om een aanpassing van de programmabegroting 2027 mogelijk te maken zijn naar verwachting zienswijzen van meer gemeenteraden nodig. De kans is daarom aanwezig dat SamenTwente deze zienswijze naast zich neer zal leggen.

UITVOERING

Na het genomen besluit wordt SamenTwente op de hoogte gebracht van deze zienswijze en zal hier een reactie op komen.

FINANCIËN

Dit besluit heeft financiële consequenties op zowel de korte als lange termijn. Het niet-structureel maken van de genoemde programma's zorgt voor een (relatief laag) effect op de gemeentelijke bijdrage.

COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

Dit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst.

Trede participatieladder: n.v.t.

BIJLAGEN

1. Jaarrekening SamenTwente 2025
2. Programmabegroting SamenTwente 2027 – concept voor gemeenteraden
3. Aanbiedingsbrief zienswijze gemeenteraad Twenterand op de concept-programmabegroting 2027.

Namens Burgemeester en wethouders van Twenterand

de secretaris,

P.F.G. Rossen

de burgemeester,

G.J. Gorter